

Tekst 16.2.

Opdracht 11

Vertaal onderstaande tekst in correct Nederlands.

Hamilcar is gestorven in Spanje en wordt opgevolgd door diens schoonzoon, Hasdrubal de schone. Die wordt echter vermoord.

[3] Hamilcaris post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, Hannibal equitatu omni praefuit. Hoc quoque interfecto exercitus summam imperii ad eum detulit. Id Carthaginem delatum publice comprobatum est. 2 Sic Hannibal, minor V et XX annis natus 5. imperator factus, proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit; Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit; tres exercitus maximos comparavit. 3 Ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. Saltum Pyrenaeum transiit. Quacumque iter 10. fecit, cum omnibus incolis confligit: neminem nisi victum dimisit. 4 Ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat, quo facto is hodie saltus Graius appellatur, Alpico temptantes prohibere transitu concidit; loca 15. patefecit, itinera muniit; effecit, ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. Hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

Woorden tekst 16.2

Alpicus	Alpenbewoner	minor	<i>bij getal</i> : minder dan
civitas	burgerij	munire	aanleggen
comparare	verwerven	obitus	de dood
comprobare	goedkeuren	patefacere 5, -feci, -factus	openen
concidere 3	neervellen	Posteaquam	nadat
confligere 3, -flixi, -flictum slaags raken		praeesse + <i>dat.</i>	aan het hoofd staan
deferre, -tuli, -latus overdragen,			van
rapporteren		prohibere + <i>abl.</i>	afhouden van
dimittere, -misi, -missus laten gaan		proximus	eerst volgende
efficere 5, ut + <i>coni</i> , tot stand brengen dat		quacumque	waarlangs ook maar
equitatus 4	ruiterij	saltus 4	bergwoud
expugnare	veroveren	Saltus Pyrenaeus	Pyreneeën (bergwoud)
factum	daad	seungere 3	scheiden
foederatus	door een verdrag	subigere, -egi, -actus onderwerpen	
	verbonden	sufficere, -feci, -fectus in de plaats kiezen	
			van
Graius	Grieks, de Griek	summa	het totaal
hodie	vandaag	transire	overgaan
imperium	gezag	transitus 4	overtocht
incola	bewoner	triennium	periode van drie jaren
interficere 5, -feci, -fectus doden		vis, vim, vi	geweld
iter n, itineris	tocht, weg		
locus, pl. loca <i>n</i>	plaats, p. gebied		

Opdracht 12

Leer nu de oude vertaling van tekst 16.2 en de daarbij horende woorden.

Opdracht 13

Beantwoord de volgende vragen.

1. Wie worden met 'hoc' r.2 en 'eum' r.3 bedoeld?
2. Benoem en verklaar 'Carthaginem' r.3?
3. Waarmee congrueert 'delatum' r.3?
4. Benoem en verklaar 'annis' r.4, 'proximo triennio' r.5 en 'belli' r. 6
5. Door welke naamval kunnen de woorden 'ex his' r.7 vervangen worden. Hoe noem je dan het gebruik van die naamval?
6. r.10/11 'neminem nisi victum dimisit'. Op zich is deze zin een gewoon oordeel (feit). Maar met welke bedoeling vermeldt Nepos dit ten aanzien van Hannibal?
7. a. Ook r.12/13 'quas ... transierat' is door Nepos met een bedoeling ten aanzien van Hannibal opgeschreven. Welke?

- b. Welke opmerking in het vervolg heeft dezelfde bedoeling?
8. Waarop wordt met 'quo facto' in r.13 gedoeld?
9. Uit welke informatie kun je opmaken dat de Alpico's inderdaad niet verder kwamen dan 'temptantes prohibere transitu'. r.14?
10. De Romeinen gebruiken veel stijlmiddelen om wat ze zeggen mooier en/of duidelijker te zeggen. Zo gebruikten ze onder andere de volgende stijlmiddelen. Geef van ieder stijlmiddel een voorbeeld uit de tekst.
- **hyperbaton**: (geforceerde) scheiding van twee bij elkaar horende naamwoorden.
  - **parallelisme**: gelijke zinsopbouw
  - **trikolon**: drie vergelijkbare elementen
  - **asyndeton**: het niet gebruiken van een voegwoord als 'et'
  - **litotes**: door ontkenning het tegenovergestelde versterkt zeggen
  - **metafoor**: overdracht van betekenis op grond van gelijkenis
  - **hyperbool**: opzettelijke overdrijving